

ВІДГУК

офіційного опонента Перерви Петра Григоровича на дисертаційну роботу Гаєвського Владислава Вікторовича «Бенчмаркінг як інструмент антикризового управління підприємствами», подану на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка

Актуальність теми дисертації.

Антикризове управління – це певним чином організований вид менеджменту, який націлений на запобігання та подолання ознак кризового стану підприємства протягом всього його життєвого циклу за допомогою добре налагоджених економічних, нормативно-правових, методологічних та інших механізмів. Головним критерієм ефективності програми антикризового розвитку можна вважати досягнення головної мети антикризового управління. Ця мета може різнитися залежно від ініціаторів антикризових заходів. Для власників та персоналу – це запобігання банкрутству та забезпечення фінансового оздоровлення в довгостроковому періоді; для кредиторів – повернення заборгованості.

Актуальність теми дисертаційної роботи також підтверджена тим, що за минуле десятиліття небагато керівників підприємств усвідомили необхідність керувати некомандними методами, а відповідально підходячи до побудови та розвитку системи управління. Управління в умовах сьогодення – один із найважливіших чинників ефективного функціонування і розвитку підприємств різних організаційно-правових форм господарювання. Виходячи з цього треба розуміти, що антикризові заходи щодо діяльності підприємства, пов'язаного з еволюційними процесами розвитку можуть бути розроблені на засадах власних алгоритмів. Проте є й інший шлях – використання досвіду найвідоміших успішних корпорацій та фірм. Саме тому поставлена проблема щодо використання бенчмаркінгу має на меті освоєння механізму порівняльного аналізу ефективної роботи однієї компанії з показником іншої, більш успішної технології вивчення та впровадження найкращих досягнень світового бізнесу.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Мета, що сформульована автором та логічно віддзеркалює суть роботи, полягає в науковому обґрунтуванні особливостей застосування бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління та формуванні практичних рекомендацій з його впровадження на підприємствах як аграрного сектору, так і будь-якого іншого з секторів економіки нашої держави. Структура дисертаційної роботи характеризується логічністю та послідовністю, обумовлена завданнями та підпорядкована меті дослідження. Автор

використав широку джерельну базу за темою дисертації та проаналізував достатній масив аналітичних даних, забезпечив відповідність предметної спрямованості дисертаційного дослідження паспорту наукової спеціальності 051 – економіка. На підставі цього вважаю, що отримані автором наукові положення висновки та рекомендації є достовірними та обґрунтованими.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретико-методологічному обґрунтуванні шляхів впровадження бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління на підприємствах. У дисертаційній роботі вперше запропоновано механізм впровадження бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління на підприємствах, зокрема, запропоновано використовувати такі основні етапи: 1) з'ясування мети та визначення сфер, в яких буде застосовуватись методика бенчмаркінгу; 2) вибір бенчмарків, з якими буде порівнюватися підприємство за допомогою інструментів конкурентної розвідки; 3) вибір виду бенчмаркінгу; 4) збір та обробка даних; 5) впровадження провідного досвіду у практичну діяльність.

Застосування бенчмаркінгу вітчизняними підприємствами сприятиме вдосконаленню його інструментарію та має стати предметом подальших наукових розробок з висвітленої проблематики. Крім того, удосконалено теоретичний підхід до визначення поняття бенчмаркінгу, алгоритм прийняття антикризових рішень на підприємствах за допомогою бенчмаркінгу, інструменти імплементації зарубіжного досвіду у вітчизняну практику.

Набули подальшого розвитку: наукове бачення класифікаційної диференціації видів бенчмаркінгу, перелік етапів, які, на відміну від існуючих підходів, найбільш повно та деталізовано відображають процес бенчмаркінгової діяльності і можуть бути використані суб'єктами будь-якого бізнесу, зокрема і підприємств аграрного сектору, які можуть ними використовуватися для покращення своєї діяльності та які є найоптимальнішими на сучасному етапі розвитку економіки, бачення проблемних аспектів впровадження бенчмаркінгу в секторах економіки нашої держави загалом.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації, розроблені автором та запропоновані у дисертації, можуть бути використані для: 1) удосконалення теоретичних засад використання бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління; 2) у практичній діяльності вітчизняних підприємств, а саме у впровадженні бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління на підприємствах. Також практичне значення отриманих результатів

підтверджується актом реалізації наукових положень дисертації при виконанні КНДР (державний реєстраційний номер 0116U001713) та свідоцтвом про реєстрацію авторського права на твір від 19.11.2019 року №94016 на статтю «Дослідження закономірностей формування транспортних послуг».

Отримані в дисертації результати пройшли апробацію й впроваджені в діяльність організацій і підприємств.

Запропоновані автором методичні положення впроваджені в роботу:

1. Фермерське господарство «Дарниця» Дніпропетровської області - довідка про впровадження від 11.05.2020 року;
2. СТОВ АФ «Барвінківська» Харківської області - довідка про впровадження від 11.05.2020 року;
3. Фермерське господарство ТОВ «АП Полісся» Житомирської області - довідка про впровадження від 23.06.2020 року;
4. ТОВ «Термінал СКВ» Дніпропетровської області - довідка про впровадження №64/0105 від 01.05.2020 року;
5. ТОВ «ХОЛДИНГ «ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА ТА НС» Дніпропетровської області - довідка про впровадження №521/0604 від 06.04.2020 року;
6. ТОВ «Компанія Єврокровля» Дніпропетровської області - довідка про впровадження від 15.06.2020 року;
7. ПП «Каркас Дніпро» Дніпропетровської області - довідка про впровадження від 10.09.2020 року;
8. ТОВ «Науковий парк «Хімічні технології» Дніпропетровської області - довідка про впровадження від 01.09.2020 року.

Теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що теоретичні положення, висновки та рекомендації, розроблені автором та запропоновані у дисертації, можуть бути використані для: 1) удосконалення теоретичних засад використання бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління; 2) у практичній діяльності вітчизняних підприємств, а саме у впровадженні бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління на підприємствах. Отримані результати викладеного дослідження можуть бути застосовані для подальших науково-дослідних розробок теоретичних питань, пов'язаних з застосуванням механізмів бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління.

Повнота викладу результатів роботи у наукових працях. Основні наукові результати дисертаційного дослідження опубліковано в 18 наукових

працях, у тому числі: 9 статей у наукових фахових виданнях України з державного управління, 2 статей в зарубіжних науково-періодичних виданнях, 1 стаття в інших виданнях та 6 тез у матеріалах науково-практичних конференцій.

Аналіз основного змісту дисертаційної роботи. Дисертаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації становить 251 сторінок, із них 213 сторінок основного тексту, 22 таблиці та 13 рисунків, а також 7 додатків на 15 сторінках. Список використаних джерел налічує 201 найменування.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, наведено інформацію про особистий внесок здобувача, апробацію результатів дослідження і структуру дисертації.

У розділі 1 «Теоретичні засади використання бенчмаркінгу в процесі антикризового управління» вивчено сутність поняття бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління, надано класифікацію видів бенчмаркінгу та досліджено етапи здійснення аналізу діяльності підприємства на засадах бенчмаркінгу.

У розділі 2 «Дослідження поточного стану впровадження бенчмаркінгу на підприємствах аграрного сектору» здійснено порівняльну характеристику бенчмаркінгу конкурентоспроможності Дніпропетровської області у національному і міжнародному масштабах, оцінено сучасний стан ефективності господарювання аграрних підприємств Дніпропетровської області та з'ясовано проблемні аспекти впровадження бенчмаркінгу в аграрному секторі Дніпропетровщини та обґрунтовані принципи його успішної інтеграції.

У розділі 3 «Впровадження бенчмаркінгу в системі антикризового управління на підприємствах аграрного сектору» проаналізований зарубіжний досвід використання бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління, здійснено обґрунтування методики впровадження бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління на підприємствах аграрного сектору та охарактеризовано методику прийняття антикризових рішень за допомогою бенчмаркінгу.

У додатках наведено основні підходи науковців до трактування поняття «бенчмаркінг»; розрахунок основних показників конкурентоспроможності Дніпропетровської області; основні фінансові результати аграрних підприємств Дніпропетровщини за 2013-2019 роки; описова матриця ефективності господарювання ТОВ ФГ «Берегиня»; матриця

кореляцій ефективності господарювання ТОВ ФГ «Берегиня»; матриця вибору найбільш значимих кореляційних факторів ефективності господарювання ТОВ ФГ «Берегиня».

В цілому робота написана грамотною науковою мовою у відповідності до прийнятої термінології, викладена в логічній формі та в достатній мірі проілюстрована.

Зауваження щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження на тему «Бенчмаркінг як інструмент антикризового управління підприємствами» виконано на високому науково-теоретичному рівні. Водночас, оскільки окремі його положення є дискусійними, що пов'язано з означенням дисертантом власної позиції окремих досліджуваних проблем, слід зробити певні уточнення, застереження та рекомендації з метою подальшого вдосконалення досліджуваної проблематики.

1. У підрозділі 1.1. «Бенчмаркінг в системі управління підприємством» автор зазначає, що головна роль бенчмаркінгу полягає в тому, щоб на основі дослідження надійно встановити ймовірність успіху підприємництва. Втім, варто було б висловити авторську думку щодо доступності та наявних умов для реалізації даного інструменту антикризового управління на сучасному етапі розвитку українських суб'єктів господарювання.

2. У підрозділі 1.2. «Класифікація інструментів бенчмаркінгу в системі антикризового регулювання» автор зазначає, що антикризове управління в системі забезпечення конкурентоспроможності підприємства передбачає усвідомлену спробу конструювання майбутнього підставі вивчення факторів невизначеності і урахування різноманітних ризиків. Доцільно було б вказати на сутнісний зміст ризиків, про які йде мова.

3. У підрозділі 1.2. «Класифікація інструментів бенчмаркінгу в системі антикризового регулювання» автор зазначає, що найзагальніший поділ за видами бенчмаркінгу починається з групування його за результатами дослідження: панорамний, або бенчмаркінг конкурентоспроможності та процесний (бенчмаркінг, що стосується процесів). На мою думку, доцільно було б вказати авторське бачення щодо того, який з цих видів є більш актуальним для суб'єктів аграрного бізнесу.

4. У підрозділі 1.3. «Сучасні механізми системного антикризового регулювання» автором висловлюється думка про те, що підприємства нашої держави у своєму нинішньому розвитку не є конкурентоспроможними на міжнародних ринках через низку проблем, таких як недосконалість законодавства у сфері економіки та торгівлі, нестабільність політичної ситуації через ситуацію на Донбасі, спад виробництва. Доцільно було б

вказати й економічні проблеми спаду конкурентоспроможності вітчизняних підприємств.

5. У підрозділі 2.2. «Внутрікорпоративний аналіз стану розвитку бенчмаркінгу на аграрних підприємствах» автор робить висновок, що вітчизняні підприємства аграрного сектору ще не до кінця обізнані з технологією бенчмаркінгу, що перешкоджає їм активізувати новий етап розвитку власного бізнесу. Часто керівники керуються особистісними причинами щодо ігнорування основних інструментів та принципів даної методики аналізу діяльності підприємства, спираючись на недостатність досвіду, необхідних даних для аналізу, брак коштів та ін. Варто було б більш детально проаналізувати перешкоди на шляху до застосування вітчизняними підприємствами аграрного сектору бенчмаркінгу як ефективного інструменту антикризового управління.

6. У дисертаційному дослідженні автор проводить детальний аналіз зарубіжного досвіду використання бенчмаркінгу як інструменту антикризового управління, однак незрозумілим залишається, які провідні іноземні тенденції у даній сфері є актуальними для імплементації в нашої країні.

Втім, вказані зауваження в жодній мірі не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновок.

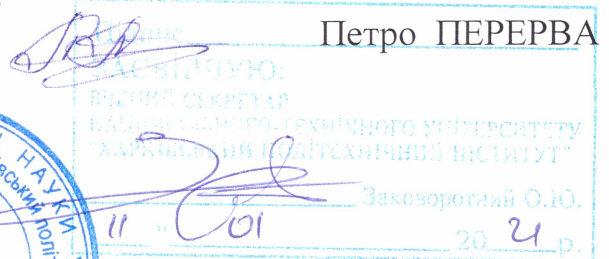
За результатами розгляду дисертаційної роботи Гаєвського В.В. «Бенчмаркінг як інструмент антикризового управління підприємствами», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка, вважаю дисертацію завершеною науковою працею, яка вирішує важливу науково-практичну задачу у сфері антикризового управління підприємствами.

За актуальністю, об'ємом та методичним рівнем досліджень, ступенем обґрунтованості наукових положень, науковою новизною та практичною цінністю, рівнем отриманих результатів та висновків, повнотою їх викладення в опублікованих працях, дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України до кваліфікаційних наукових праць, а саме Наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», та вимогам, передбаченим пунктами 9, 10 та 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. №167.

Вважаю, що здобувач Гаєвський Владислав Вікторович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка (галузь знань 05 – соціальні та поведінкові науки).

Офіційний опонент:

Завідувач кафедри менеджменту
інноваційного підприємництва та
міжнародних економічних відносин
національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»,
доктор економічних наук, професор

Вісник кодифіков. до стенографії ДР 08.078.004 14.01.2021

Голова редакції
стенографії
ДР 08.078.004

А.Д. Тарасенко

Підписе Тарасенко
завідувач
ств. р.х. в.с.
Л (Григорас, С.М.)